

Kultuuriministri määruse „Filmikunsti arendamise, tootmise ja levitamise toetamise tingimused ja kord“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus ja eesmärk

Määrus kehtestatakse riigieelarve seaduse § 53¹ alusel.

Kultuuriministri määruse eelnõu (edaspidi *eelnõu*) reguleerib toetuste jagamise korda filmikunsti arendamise, tootmise ja levitamise projektidele ning filmihariduse, filmiteaduse, filmipärandi kaitsmise ja filmiürituste projektidele.

Filmidel on Eesti identiteedi kujundamisel tähtis roll. Filmid kajastavad ja kujundavad Eesti ühiskonda ja traditsioone, kaasaega ja ajalugu, olles ühtaegu kultuuriväärtused ning tooted, mille loomine on seotud majanduslikult olulise tegevusega ja mis pakub märkimisväärsed võimalusi töökohtade loomiseks.

Filmide loomise eripäraks on nende suured tootmiskulud, kuid samavõrra suur on ka filmide kultuuriline tähtsus. Filme toodetakse tihti mitme riigi koostöös, filmide kasutusaeg on pikk ning nende vaatamisvõimalused erinevatel platvormidel laialdased. Eesti filmidele pakuvad tugevat konkurentsi väljaspool Eestit valminud teosed. Eesti filmide laiemat levi piiravad omakorda keelelised ja kultuurilised tegurid.

Riigiabi on Eesti filmikunsti ja filmikultuuri alalhoidmiseks väga oluline. Filmitootjatel on keeruline hankida erasektorist piisaval määral vahendeid projektide elluviimiseks. Eesti filmisektori vähese tulususe tõttu sõltub sektor riigiabist.

Kui Eesti filmitootmine toetuks ainult erasektori pakutavatele võimalustele, jääks enamus kõrge kunstilise tasemega Eesti filme sündimata. Filmitootmine nõuab suuri investeeringuid, mis on väga kõrge riskiastmega. Arvestades Eesti vaatajate piiratud arvu ja keeleruumi, puudub praktiliselt võimalus, et erainvesteeringud end ära tasuksid. Seega on tähtis, et riik toetaks filmide tootmist, et Eesti filmikultuur ja loominguuline potentsiaal saaksid avalduda ning mitmekesisuses ja rikkuses esile tulla.

Toetuse andmise tingimusi on rakendatud mitu aastat ja need ei ole välja töötatud eelnõu raames, vaid on olnud varem kehtestatud Sihtasutuse Eesti Filmi Instituut (edaspidi *EFI*) toetuste eraldamise eeskirjaga. Eelnõuga kehtestatakse esimest korda toetuse andmise tingimused terviktekstina kultuuriministri määrusega. Toetuse andmise tingimused, sihtrühm ja toetatavad tegevused ei muutu.

Eelnõu ja seletuskirja koostasid EFI peaproductsent Piret Tibbo-Hudgins (e-post piret@filmi.ee, telefon 627 6064), vandeadvokaat Toomas Seppel (e-post toomas.seppel@hedman.ee, telefon 664 5250) ja Kultuuriministeeriumi õigus- ja varahaldusosakonna õigusnõunik Kadri Kilvet (e-post kadri.kilvet@kul.ee, telefon 628 2224), kes tegi ka eelnõu juriidilise ekspertiisi.

Eelnõu ei ole seotud ühegi praegu menetluses oleva eelnõu, Euroopa Liidu õiguse rakendamise ega Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammiga.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb 8 peatükist ja 25 paragrahvist.

1. peatükk

Üldsätted

Paragrahviga 1 kehtestatakse eelnõu reguleerimis- ja kohaldamisala.

Lõike 1 kohaselt kehtestatakse eelnõuga filmide arendamise, tootmise ja levitamise, TV-minisarjade arendamise, filmiürituste, kinode väärtfilmiprogrammide edastamise, filmialase hariduse, filmialase teadus- ja uurimistegevuse, filmipärandi taastamise ja kaitsmise toetamise tingimused ja kord. Nimetatud tegevustele toetuste andmiseks korraldatakse taotlusvoorud.

Lõike 2 kohaselt tuleb määrusega reguleerimata küsimustele kohaldada Euroopa Liidu vastavaid õigusakte, sest toetust antakse riigiabina, ja haldusmenetluse seadust. Euroopa Liidu vastavate õigusaktide all on mõeldud riigiabi reegleid sisaldavaid Eestile otsekohalduvaid õigusakte, mistõttu tuleb eelnõu kehtestamisel ja toetuse andmise ülesannete täitmisel juhinduda osapooltel otse neist. Haldusmenetlusele tuleb kohaldada haldusmenetluse seaduse sätteid kooskõlas eelnõus sätestatud korra ja erisustega.

Lõiked 3 ja 4 piiravad määruse kohaldamist ning sätestavad, et määrust ei kohaldata abile, mida soovitakse saada tegevuseks, mis on seotud ekspordiga kolmandatesse riikidesse või liikmesriikidesse, täpsemalt sellisele abile, mis on vahetult seotud eksporditavate koguste, turustusvõrgu loomise ja toimimise või muude ekspordimisest tulenevate jooksvate kuludega. Samuti abile, mille tingimuseks on kodumaiste toodete kasutamine importtoodete asemel. Samuti ei kohaldata eelnõu raskustes olevatele ettevõtjatele. Raskustes oleva ettevõtja mõiste määratlus on toodud seletuskirja § 4 lõike 2 punkti 5 sisukirjelduse juures.

Peale eeltoodu ei kohaldata määrust ettevõtjatele, kellele Euroopa Komisjoni või Euroopa Kohtu otsuse alusel, millega abi on tunnustatud ebaseaduslikuks või väärkasutatuks ja ühisturuga kokkusobimatuks, on esitatud seni täitmata korraldus abi tagasimaksmiseks. Nimetatud nõue tuleneb samuti riigiabi reeglitest ning siin ei saa rakendada võimalust, et kui tagasimaksmise nõue on küll esitatud, kuid tähtaeg ei ole saabunud, võib uut toetust taotleda. Toetust ei saa, kui varasema nõude kohaselt tagasimaksmisele kuuluv toetus on tagasi maksmata, olenemata sellest, kas tähtaeg on saabunud või mitte.

Lõike 5 kohaselt on toetuse andja EFI, kelle on kultuuriminister halduslepinguga, mis on sõlmitud riigieelarve seaduse § 53¹ lõike 2 kohaselt, volitanud vastavat haldusülesannet täitma. EFI vastutab taotlusvoorude väljakuulutamise ja koordineerimise eest ehk teavitab taotlejaid ja avalikkust toetuse saamise võimalusest, menetleb taotluseid ja otsustab, kas taotlused rahuldada või mitte jne. Toetuse andja detailsem õiguste ja kohustuste loend on toodud seletuskirja § 23 ja § 24 sisukirjelduse juures.

Paragrahviga 2 kehtestatakse toetuse andmise eesmärk ja tulemus.

Lõike 1 kohaselt on toetuse andmise eesmärgiks luua eeldused publikut kõnetava Eesti filmikunsti kõrgetasemeliste teoste loomiseks ning Eesti filmikultuuri väärtustamiseks, arenguks ja leviks Eestis ja maailmas. Eesti filmikunst on Eesti kultuuri osa ning Eesti Vabariigi põhiseaduse järgi tagab riik kultuuri säilimise läbi aegade.

Lõikes 2 kirjeldatakse toetuse andmise ja kasutamise oodatavaid tulemusi. Toetatavate projektide tulemusel on Eesti filmikunst elujõuline, algupärane, publikut arvestav, kodumaiselt ja rahvusvaheliselt edukas levis ja filmifestivalidel. Eesti filmid peegeldavad ühiskonda, kaasaega ja ajalugu mitmekesiselt ja meelikõitvalt. Eesti filmikultuur, sealhulgas filmiteadus, filmiharidus, filmipärand ja filmiajalugu on hoitud, üldsusele hästi kättesaadav, arenev ja kaasaegne. Eesti filmivaldkond on dünaamiline ja arenguvõimeline seeläbi, et

filmiettevõtted on tugevad ning tagatud on vajalike oskuste ja kogemustega inimeste pidev olemasolu.

Paragrahviga 3 kehtestatakse toetatavad tegevused ja riigiabi reeglite kohaldumine.

Lõike 1 kohaselt toetatakse toetuse andmise eesmärgi ja tulemuse saavutamisele suunatud tegevusi eelnõus toodud toetusliikide lõikes.

Lõike 2 kohaselt on eelnõu §-s 3 nimetatud tegevuste toetamine riigiabi andmine konkurentsiseaduse § 30 lõike 1 mõistes. Konkurentsiseaduse § 30 lõige 1 sätestab, et riigiabiks loetakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõikes 1 sätestatud abi. Riigiabi konkreetset definitsiooni Euroopa Liidu toimimise leping ei anna, kuid artikli 107 lõike 1 järgi on riigiabi igasugune liikmesriigi või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, ühisturuga kokkusobimatu niivõrd, kuivõrd see kahjustab liikmesriikidevahelist kaubandust.

Lõikes 3 sätestatakse riigiabi andmisel järgitavad õiguslikud alused ning antakse viited vastavatele regulatsioonidele. Kuigi riigiabi on põhimõtteliselt ühisturuga kokkusobimatu ja keelatud, esinevad siiski teatud erandid ja üheks selliseks erandiks on audiovisuaalsektori toetamine grupierandiga hõlmatud riigiabina. Grupierandi määruse artiklit 54 kohaldatakse eelnõu § 3 lõige 1 punktis 1-7 nimetatud toetatavatele tegevustele ja grupierandi määruse artikli 53 lõige 3 punkti b, lõiget 5 ja 8, kohaldatakse eelnõu § 3 lõige 1 punktis 8-10 nimetatud toetatavatele tegevustele.

Lõike 4 kohaselt ei anta toetust harrastuslikule filmiloomingule, tellimus-, õppe-, promotsiooni- ja reklaamfilmidele, telesaadetele, ajaviitemängudele, pornograafilistele, rassismi või vägivalda propageerivatele filmidele. Vastava piirangu eesmärgiks on välistada toetuste andmine sellistele audiovisuaalteostele, millel puudub otsene seos filmikunstiga. Arvestades, et filmikunsti tunnuste defineerimine on keeruline, on piirang sõnastatud audiovisuaalteoste liikide kaudu. Audiovisuaalteoste liikide määratlemine toimub filmitööstuse tavade ja praktika kohaselt. Osaliselt on kasutatud mõisteid, mis on defineeritud teistes seadustes, nt pornograafilise sisuga ja vägivalda või julmust propageerivate teoste leviku reguleerimise seadus. Toetust antakse teostele, mis esindavad kõrgetasemelist filmikunsti ning edendavad ja väärtustavad Eesti filmikultuuri. Kitsalt erahuvidest lähtuvate ja põhiliselt isiklikku kasu toovate projektide toetamine, ei sobiks kokku eelnõu eesmärkidega.

2. peatükk

Nõuded taotlejale ja taotlusele ning toetuse taotlemine

Paragrahviga 4 kehtestatakse nõuded taotlejale.

Lõikes 1 kehtestatakse subjektide ring, kellele toetus on suunatud ning mille kohaselt saab taotlejaks olla Eestis registreeritud eraõiguslik juriidiline isik ja äriregistrisse kantud füüsilisest isikust ettevõtja. Seega ei saa toetusi taotleda avalik-õiguslikud juriidilised isikud ning füüsilised isikud.

Lõikes 2 kehtestatakse täpsustavad nõuded taotlejale. Nimetatud nõuete alusel tuvastatakse, kas taotlejal on olemas projekti elluviimiseks vajalik suutlikkus, sealhulgas suutlikkus tasuda omafinantseering ja mitteabikõlblik kulu.

Punktides 1 ja 2 sätestatakse nõue taotleja põhitegevusalale. Taotleja määratleb ennast äriregistris läbi ühe põhitegevusala ja selleks peab punktis 1 toodud juhul olema filmide tootmine ja punktis 2 toodud juhul filmide tootmine ja/või levitamine.

Punktis 3 sätestatakse, et taotlejal ei tohi olla ajatamata maksu- või maksevõlga riigile. Kui taotlejal on maksu- ja maksevõlad, mis ei ole ajatatud, ei ole nimetatud nõue täidetud. Maksu- ja maksevõla puudumisega arvestamise eesmärk on toetada taotlejat, kellel ei ole riigi ees rahalist võlga.

Punkti 4 kohaselt kontrollitakse, et taotleja suhtes ei ole välja kuulutatud pankrotti, ta ei ole likvideerimisel ega sundlõpetamisel. Juhul kui selgub vastupidine, eeldatakse, et puudub projekti elluviimiseks vajalik finantssuutlikkus, samuti vajalik haldus- ja toimimissuutlikkus. Teavet pankroti, likvideerimise ja sundlõpetamise menetluse kohta saab äriregistrist, samuti väljaandest Ametlikud Teadaanded.

Punktis 5 sätestatakse taotlejale nõue, et ta ei tohi olla Euroopa Liidu õiguse kohaselt raskustes. Raskuses oleva ettevõtja definitsioon on toodud grupierandi määruse artikkel 2 punktis 18. Taotleja ei tohi vastata alltoodud tunnustele.

1. Kui on tegemist piiratud vastutusega äriühinguga, väljaarvatud alla kolme aasta tegutsenud väikese/keskmise suurusega ettevõtja (edaspidi *VKE*), kes on akumulieritud kahjumi tõttu kaotanud üle poole oma märgitud osa- või aktsiakapitalist. Nii on see juhul, kui akumulieritud kahjumi mahaarvamine reservidest (ning kõikidest muudest elementidest, mida üldiselt peetakse äriühingu omavahendite osaks) annab negatiivse tulemuse, mis ületab poole märgitud osa- või aktsiakapitalist. Piiratud vastutusega äriühinguteks loetakse osahing, millel on osadeks jaotatud osakapital ja aktsiaselts, millel on aktsiateks jaotatud aktsiakapital.

2. Äriühing, väljaarvatud alla kolme aasta tegutsenud VKE, kus vähemalt mõnel liikmel on piiramatu vastutus äriühingu võlgade eest ja kes on kaotanud kogunenud kahjumi tõttu üle poole oma arvetel olevast kapitalist.

3. Kui asjaomase ettevõtja suhtes on võlausaldajate soovil algatatud kõiki võlakohustusi hõlmav maksejõuetusmenetlus või ettevõtja vastab siseriikliku õiguse kohaselt kõiki võlakohustusi hõlmava maksejõuetusmenetluse kohaldamise kriteeriumidele. Maksejõuetus on nähtus, mis iseloomustab ettevõtte majanduslikku seisundit, kuid ei tähenda iseenesest veel isiku pankrotti (mida reguleerib pankrotiseadus). Maksejõuetuse põhitunnus on, et võlgnik ei suuda rahuldada võlausaldaja nõudeid ning see suutmatuse ei ole võlgniku majanduslikust olukorrast tulenevalt ajutine. Juriidilisest isikust võlgnik on maksejõuetu ka siis, kui võlgniku vara ei kata tema kohustusi ja selline seisund ei ole võlgniku majanduslikust olukorrast tulenevalt ajutine. Maksejõuetuse kontrollimisel tuleb lähtuda ettevõtte majandusaasta aruandest (bilansist).

4. Kui ettevõtja on saanud päästmisabi ning ei ole veel laenu tagasi maksnud või garantiid lõpetanud või on saanud ümberkorraldusabi ning tema suhtes kohaldatakse endiselt ümberkorraldamiskava. Riigid võivad anda kahte sorti riigiabi: üks on päästmisabi ja teine on restruktureerimisabi. Neid antakse raskuses olevale ettevõttele selleks, et ta nendest raskustest välja tuua. Seda võib anda kümne aasta jooksul ühe korra. Restruktureerimisabi on ümberkorraldusabi.

5. Ettevõtja puhul, kes ei ole VKE, kui viimase kahe aasta jooksul: i) on ettevõtja arvestuslik finantsvõimendus olnud suurem kui 7,5 ja ii) on ettevõtja EBITDA suhe intressimaksete kattevarasse olnud alla 1,0. Selle toetuse sihtrühmaks võivad olla vaid VKEd.

Punktis 6 sätestatakse, et toetust ei anta, kui taotlejale on tehtud tagasinõudmise otsus mõne varasema projekti raames ja tagasinõudmise otsuse kohaselt on tagasimaksmisele kuuluv

toetus tähtajaks tagasi maksmata. Silmas peetakse sellist olukorda, kus toetuse tagasimaksmiseks ette nähtud tähtaeg on möödunud, sealhulgas ajatamisgraafiku alusel, kuid toetust ei ole ette nähtud mahus tähtaja jooksul tagasi makstud. Nõude mõte ei ole kohustada tagasimaksmisele kuuluvat toetust tagasi maksuma enne tagasimakse tähtaega, vaid sellega ajendatakse tagasimaksmisele kuuluvat toetust maksuma tagasi tähtajaks.

Punktis 7 sätestatakse, et taotlejal peab olema omafinantseeringu ja mitteabikõlblike kulude tasumise suutlikkus, mida hinnataksegi laiemalt eelnõu § 4 lõikes 2 toodud nõuete kohaselt. Finantssuutlikkuse hindamiseks kehtestatud näitajad on objektiivselt kontrollitavad. Kui objektiivsed näitajad on täidetud, on omafinantseeringu ja mitteabikõlblike kulude tasumise suutlikkus olemas ning eeldatakse, et taotleja/toetuse saaja on võimeline projekti ellu viima. Omafinantseeringu ja mitteabikõlblike kulude tasumise suutlikkus peab olema kuni projekti lõpuni ehk lõpparuande kinnitamiseni. Toetuse andja kontrollib omafinantseeringu ja mitteabikõlblike kulude tasumise suutlikkuse nõuet taotluse esitamise hetkel, kuid võib seda teha ka taotluse rahuldamise otsuse tegemise ja selle muutmise hetkel ning ka hiljem ehk kuni projekti lõppemiseni.

Punktis 8 sätestatakse, et taotlejal ei tohi olla äriregistrile majandusaasta aruande esitamise võlga, kui tegemist on äriühinguga.

Punktis 9 sätestatakse nõue, et taotleja aktsiad või osad ei tohi kuuluda meediateenuse osutajale, riigile või kohalikule omavalitsusele. Piirangu eesmärgiks on välistada toetuse andmine avaliku sektori rahalise panuse toel tegutsevatele äriühingutele. Meediateenuse osutaja piirangu mõte on välistada toetuse andmine nendele isikutele, kes tegutsevad televisiooni- või raadioteenuste edastamisega. Meediateenuse osutaja mõiste on avatud meediateenuste seaduse §-s 5.

Punktis 10 sätestatakse nõue, et taotleja omakapital ei tohi olla miinuses.

Punktis 11 sätestatakse nõue, et taotlejal ei tohi olla täitmata rahalisi kohustusi filmiteenust pakkuva isiku ees või see peab olema ajatatud. Ajatamise korral peab võlgnevus olema tasutud ajakava kohaselt. Sellise piirangu mõte on välistada olukord, kus toetust kasutatakse eelmise projekti kulude katmiseks. Samuti distsiplineerib selline tingimus filmitootjaid täitma rahalisi kohustusi filmiteenust osutavatele ettevõtetele.

Punkti 12 kohaselt ei tohi taotlejal olla ka muid täitmata kohustusi toetuse andja ees. Muude täitmata kohustuste all mõeldakse näiteks vahearuande või lõpparuande tähtajaks esitamata jätmist.

Lõikes 3 kehtestatakse nõue, et arendus- ja tootmistoetuse taotleja vastutav produtsent või vähemuskaastootmise toetuse Eesti-poolne vastutav produtsent peab olema füüsilisest isikust resident tulumaksuseaduse paragrahv 6 lõike 1 mõistes. Piirangu mõte on selles, et toetuse andjal oleks võimalik teostada vajadusel järelevalvet produtsendi tegevuse üle. Kui produtsent ei oma Eestiga seost, on keeruline hinnata produtsendi tausta, sealhulgas varasemate projektide maksedistsipliini. Nõue on kehtestatud vastavuskontrolli nõudena ning juhul kui nõue ei ole täidetud, siis taotlus sisulisele hindamisele ei lähe.

Lõikes 4 sätestatakse, et arendustoetuse ja tootmistoetuse taotleja täispika mängufilmi või täispika animafilmi režissöör ei tohi olla ainuisikuliselt projekti vastutav produtsent või tootmisjuht. Piirangu mõte on selles, et produtsendil ei tekiks loomingulisi ja majanduslikke vastuolusid. Produtsent peab erapooletult kaalutlema loominguliste ambitsioonide teostatavust. Täispika mängufilmi ja täispika animafilmi produtsendi ja režissööri ametid on sarnase töömahuga, filmitööstuse praktika näitab, et neid ameteid ei ole üldjuhul võimalik samaaegselt pidada.

Paragrahv 5 kehtestab üksikasjalikud nõuded taotlusele.

Lõikes 1 sätestatakse, et taotluses kirjeldatud projektil peab olema turutõrge ning see peab panustama eelnõu §-s 2 nimetatud eesmärkide ja tulemuste saavutamisse. Taotlusest peab selguma, et toetust taotletakse eelnõus nimetatud eesmärkidel. Turutõrge on olukord, kus taotleja elluviidav projekt ei toimuks ilma avaliku sektori toetuseta või toimuks oluliselt väiksemas ulatuses. Üldine põhjus, miks riik majandustegevusse sekkub, on seotud turutõrkega ehk olukorraga, kus mingil põhjusel turumehhanismid normaalselt ei toimi. Turutõrke olemasolu ja olemust peab riik mistahes toetuste puhul hindama ja taotlejal tuleb seda taotluses kirjeldada.

Lõikes 2 reguleeritakse eelarve detailsust juhuks, kui taotleja taotleb toetust rohkem kui ühele tegevusele.

Lõigetes 3 ja 4 sätestatakse, et taotlusest peab olema välja loetav, et projektis toetatavate tegevuste elluviimine vastab eelnõu §-s 9 sätestatud tingimustele. Taotleja määratleb oma projekti abikõlblikkuse perioodi kavandatava tegevuste elluviimise ajakava järgi. Taotluses peab olema märgitud taotletava toetuse summa ja selle protsentuaalne osakaal abikõlblikest kuludest ning see peab jääma eelnõu §-s 10 lubatu piiresse.

Lõikes 5 sätestatakse, milliseid andmeid ja lisadokumente peab taotlus sisaldama. Loend eelnõus ei ole lõplik, sest taotlus peab lisaks sisaldama toetuse andja poolt kinnitatud taotlusvormis nõutud informatsiooni.

Lõikes 6 sätestatakse, et taotluses toodud eelarves peavad kulud olema märgitud ilma käibemaksuta, kui taotleja ei ole käibemaksukohuslane.

Lõigetes 7-10 sätestatakse täpsustavad nõuded toetatavate tegevuste lõikes taotluse eelarvele. Stsenaariumi-, arendus- ja tootmistoetuse üldkuludeks loetakse näiteks kulud bürootarvetele, sideteenuste kulud, posti- ja elektroonilise andmesidega seotud jooksvad kulud, IT ja kontoritehnika hooldus- ja remondikulud, kommunaalkulud, üürikulud, ainult projektiga seotud pangakonto avamis- ja haldamiskulud, ülekandetasud, valveteenuse kulud, maamaks jm. Üldkulud on abikõlblikud, kui nad põhinevad projekti rakendamise tegelikel kuludel ning on otseselt vajalikud projekti elluviimiseks. Tootmistoetuse taotluse eelarves arvestatakse üldkulud protsentuaalselt projekti otsestest kuludest. Tootmistoetuse aruandes peab toetuse saaja esitama üldkulusid tõendavad kuludokumendid.

Lõikes 11 sätestatakse taotlejale täiendav teabe esitamise kohustus. Selleks, et vältida samade tegevuste ning sarnaste eesmärkide ja tulemuste saavutamise topeltfinantseerimist, kohustub taotleja esitama toetuse andjale teabe, kui ta on projektile või projekti osadele tegevustele taotlenud samal ajal toetust mõnest teisest meetmest või riigisisestest või muudest välisabi vahenditest. Toetust ei tohi taotleda kulule, millele on toetus juba eraldatud. Igal juhul ei tohi projektis toetatavaid tegevusi ehk kulusid topelt finantseerida.

Lõige 12 kehtestab piirangu, mille kohaselt arendustoetust ei saa taotleda projektile, mille osas on toetuse andja teinud tootmistoetuse otsuse. Tootmistoetust taotledes on taotleja näidanud, et filmi arendusperiood on lõppenud ja projekt on valmis tootmiseks. Seega ei ole mõistlik olukord, kus taotleja otsustab minna tagasi arendusetappi ning hakkab taotlema toetust arenduse jaoks. Kui taotleja otsustab tootmistoetuse taotlemisest loobuda ning võtab taotluse enne tootmistoetuse otsuse tegemist tagasi, võib ta taotleda arendustoetust.

Lõige 13 sätestab, et vähemuskaastootmise toetuse taotlusele peab olema lisatud projekti eelarve ja rahastuse plaan ning Eesti filmitootja eelarve ja rahastuse plaan. Toetuse andjal peab olema ülevaade kogu projekti eelarvest ja rahastusest ning samamoodi Eesti tootmisetapi

eelarvest ja rahastusest ehk Eesti filmitootja sisulisest ja rahalisest rollist filmi tootmises. Toetuse andja arvestab toetuse osakaalu ja abikõlblikke kulusid küll ainult Eesti osast, kuid pidades silmas filmi üldandmeid.

Lõige 14 sätestab nõude, et dokumentaalfilmide arendustoetuse ja tootmistoetuse taotlusele peab olema lisatud peategelase või tema esindaja kirjalik nõusolek dokumentaalfilmis osalemiseks. Nõudega peetakse silmas, et dokumentaalfilmi filmiidee, mille süžee toetub reaalse isiku kujutamisele, eeldab selle inimese või tema lähedase heakskiitu filmis osalemiseks. Seda on vaja nii isikuandmete kui ka isiklike fotode ja audiovisuaalse materjali filmis kasutamiseks. Ilma antud loata pole taotluse hindamisel sisulist mõtet, sest loa puudumine võib viia peategelase või tema esindajate poolt filmivõtete või linastuse keelamiseni.

Paragrahviga 6 sätestatakse taotlusvooru avamise regulatsioon.

Lõike 1 kohaselt kinnitab taotlusvooru eelarve kultuuriminister Kultuuriministeeriumi valitsemisala eelarve käskkirjaga.

Lõike 2 kohaselt kehtestab toetuse andja järgmise kalendriaasta taotluste esitamise tähtajad hiljemalt 1. novembriks.

Lõigete 3 ja 4 kohaselt on eelnõu § 3 lõige 1 punktides 1-7 nimetatud toetatavateks tegevusteks toetuse taotlemine vooruline ja punktides 8-10 jooksev.

Lõike 5 kohaselt teavitab toetuse andja taotlusvooru eelarvest oma veebilehel vähemalt 30 kalendripäeva enne taotlusvooru avamise päeva. Teavitus puudutab nii jooksva kui voorulise taotlusvooru eelarvet.

Lõike 6 kohaselt teavitab toetuse andja jooksva taotlusvooru sulgemisest oma veebilehel vähemalt üks nädal enne taotlusvooru sulgemist. Praktikas võib taotlusvooru sulgemine enne kalendriaasta lõppu aset leida juhul, kui rahalised vahendid otsa saavad.

Paragrahviga 7 sätestatakse taotluse esitamise regulatsioon.

Lõigetes 1-4 sätestatakse, et taotlus tuleb esitada § 6 lõike 2 kohaselt teatatud tähtaja jooksul. Voorulisse taotlusvooru esitatud taotlusi menetletakse samal ajal ja taotlus tuleb esitada hiljemalt taotlusvooru tähtajal kell 17.00.

Tähtjaks esitatud taotlus peab olema esitatud ettenähtud viisil ja vormil koos nõutud dokumentidega. Taotlemine toimub toetuse andja toetuste taotlemise e-keskkonna (www.taotlemine.filmi.ee) kaudu.

Kui taotluse esitamisel esineb e-keskkonnas tehniline viga ja selle tõttu ei ole võimalik taotlust tähtpäevaks esitada, loetakse taotlus siiski tähtpäevaks esitatuks, kui see on toetuse andjale saadetud tehnilise vea likvideerimise järgsel tööpäeval.

Lõike 5 kohaselt saab sama projekti kohta taotluse esitada kuni kolm korda eelnõu § 3 lõikes 1 nimetatud ühe tegevuse kohta. Piirangu eesmärk on välistada olukord, kus taotleja esitab taotluse mitu korda, ilma et vahepeal oleks tehtud projekti kvaliteedis muudatusi. Piiranguta taotlemine koormaks ebamõistlikult toetuse andja halduskoormust.

Lõike 6 kohaselt tuleb täispika mängufilmi tootmistoetuse taotlus esitada vähemalt neli kuud enne põhivõtete alguspäeva. Nõue on seotud mängufilmi tootmisperioodi etappide määratlusega, mis koosneb ettevalmistusperioodist, tootmisperioodist ja järeldoomisperioodist.

Toetuse andja arvestab tootmistoetuse taotlemisel ja menetlemisel ettevalmistusperioodi kestvust, mis peab mängufilmi puhul olema vähemalt kaks kuud.

Lõike 7 kohaselt tuleb levitoetuse ja Euroopa väärtfilmi levitoetuse taotlus esitada enne kinolevi algust. Levitoetuse eesmärk on toetada filmide turundust, reklaami, avalikke suhteid jne. Kui film on juba ekraanidel, on eeldatavalt levitoetusega seotud tegevused juba tehtud ja puudub vajadus toetuse küsimiseks.

Lõike 8 kohaselt tuleb üritus-, täiendkoolitus- ja haridustoetuse taotlus esitada vähemalt seitse kalendripäeva enne projekti abikõlblikkuse perioodi algust. Kuna antud toetuse vajadust ei saa tihti peale pikalt ette planeerida, võib taotluse esitada seitse päeva enne projekti algust.

Lõike 9 kohaselt tuleb stsenaariumi-, arendus-, tootmis- ja levitoetuse taotlus esitada enne projekti või tegevusega seotud töö alustamist. Piirang tuleneb grupierandi määruse artiklist 6, mis sätestab ergutava mõju nõude. Ergutava mõju nõue kohaldub üksnes grupierandi määruse artikli 54 alusel toetuse andmisele ehk et tootmiseks, levitamiseks ja tootmiseelseks abiks toetuse andmisele. Kui toetust antakse grupierandi määruse artikli 53 alusel, siis nõue ei kohaldu. Ergutava mõju tingimuse täitmiseks ei tohi projekti töödega olla alustatud enne toetuse taotluse esitamist. Eelkõige on siin silmas peetud seda, et taotleja ei sõlmiks enne taotluse esitamist siduvaid kokkuleppeid, millega kulud kaasnevad. Siduva lepingu sõlmimine, enne taotluse esitamist, ei välista igal juhul ja alati toetuse ergutavat mõju. Kui toetuse taotlejal on võimalik lepingust ilma ülemääraste raskuste ja märkimisväärsete kuludeta vabaneda, võib ka pärast lepingu sõlmimist taotletud toetus vastata lubatava riigiabi tingimustele ehk siis omada ergutavat mõju. Töödega alustamiseks ei peeta grupierandi määruse artikkel 2 punkt 23 kohaselt ettevalmistustöid, näiteks lubade ja kooskõlastuste saamist.

Euroopa Kohtu arvates on ergutav mõju abil olemas siis, kui abisaaja poleks ilma toetuseta vastavat projekti läbi viinud. Ka grupierandi määruse preambula punkt 28 sõnastab, et ergutav mõju puudub sellisele tegevusele antaval abil, millega abisaaja tegutseks ka turutingimustes.

3. peatükk

Kulude abikõlblikkus ja toetuse määr

Paragrahviga 8 kehtestatakse kulude abikõlblikkuse reeglid.

Lõike 1 kohaselt on kulu abikõlblik kui ta on tegevuste elluviimiseks vajalik ja põhjendatud, tekib projekti abikõlblikkuse perioodil ning on kooskõlas nii Euroopa Liidu kui ka siseriikliku õigusega. Tegemist on kulu abikõlblikuks lugemise üldpõhimõttega. Üldjuhul on kulu abikõlblikkuse oluline tingimus, et kulu peab olema toetuse saaja makstud. Kuna projekti omafinantseeringusse võib kooskõlas riigiabi reeglitest tulenevate piirangutega panustada ka kolmas isik või koostööpartner, siis sellisele olukorrale on tehtud eelnõus erand. Kulu peab olema tekkinud projekti abikõlblikkuse perioodil, kuid ei pea olema tasutud projekti abikõlblikkuse perioodil. Majandustehinguid (näiteks kaupade ja teenuste saamine) tuleb kajastada projekti abikõlblikkuse perioodil sõltumata sellest, millal toimub arveldamine.

Kuna eelnõu ei sisalda kõiki õigusaktidega reguleeritud kulu abikõlblikkuse tingimusi, siis on oluline rõhutada, et toetuse kasutamisel tuleb arvestada nii riigisiseste kui ka Euroopa Liidu toetusi reguleerivate õigusaktidega. Euroopa Liidu õiguse tingimus seisneb näiteks selles, et kuna toetuse andmine tähendab ühtlasi riigiabi andmist, tuleb kõiki toetuse taotlemisega seotud dokumente säilitada vähemalt kümme aastat. Riigisisese õiguse kooskõlas olemise tingimus seisneb näiteks selles, et toetuse saaja peab järgima maksuseadustest ja riigihangete seadusest tulenevaid piiranguid.

Lõikes 2 kirjeldatakse, milliste tunnuste esinemisel loetakse kulu põhjendatuks. Kulu on põhjendatud, kui kulu on sobiv, vajalik ja tõhus ette nähtud eesmärkide ja tulemuste saavutamiseks ning tekib toetatavate tegevuste käigus. See avaldub läbi põhjendatuse nõude ehk peab olema tuvastatav põhjuslik seos, millest saab järeldada, et nimetatud kulu on tekkinud asjakohaste toetatavate tegevuste käigus.

Lõikega 3 kehtestatakse mitteabikõlblike kulude loend.

Paragrahviga 9 kehtestatakse toetatavate tegevuste abikõlblikkuse periood.

Lõike 1 kohaselt on projekti abikõlblikkuse periood taotluses määratud ajavahemik, millal projekti tegevused algavad ja lõpevad ning projekti teostamiseks vajalikud kulud tekivad. Projekti elluviimise perioodi kavandamisel peab taotleja lähtuma eelnõus projekti abikõlblikkuse perioodi kohta sätestatud tingimustest, millest lähtuvalt tuleb taotlusesse märkida projekti algus- ja lõppkuupäev.

Lõike 2 kohaselt ei saa projekti abikõlblikkuse periood alata varem kui taotluse esitamise kuupäevast. Kui taotleja alustab projekti elluviimist enne, kui toetuse andja on teinud taotluse kohta otsuse, peab ta arvestama riskiga, et toetuse andja jätab taotluse rahuldamata ja taotleja peab projekti elluviimisega seotud ja juba tehtud kulud täies mahus ise hüvitama.

Lõike 3 kohaselt on ette nähtud võimalus projekti abikõlblikkuse perioodi pikendada. Toetuse saaja saab projekti elluviimise käigus taotleda abikõlblikkuse perioodi pikendamist tingimusel, et projekti elluviimisel on ilmnenud toetuse saajast sõltumatud, erakordsed ja/või ettenägematud asjaolud. Projektiperioodi muutmise algatab reeglina toetuse saaja, esitades selleks abikõlblikkuse perioodi jooksul vastavasisulise avalduse, milles on muuhulgas välja toodud ka perioodi muutmise põhjendused. Abikõlblikkuse perioodi võib muuta kuni projekti abikõlblikkuse perioodi lõpuni, kuid mitte tagantjärele pärast projekti tegevuste lõppemist.

Lõigetega 4-6 kehtestatakse projekti abikõlblikkuse perioodi pikendamise taotluse esitamise, rahuldamise või mitterahuldamise täpsustatud kord.

Lõike 7 kohaselt loeb toetuse andja projekti lõppenuks pärast lõpparuande kinnitamist.

Paragrahviga 10 kehtestatakse toetuse piirsummad ja osakaalud ning omafinantseeringu suhtes kehtivad nõuded.

Taotletava toetuse minimaalne ja maksimaalne summa ja toetuse osakaal sõltub projekti sisust. Omafinantseeringu määr kehtestatakse, kuna see aitab projekti muuta taotleja jaoks n-ö enda omaks, st tagab motivatsiooni, ning seega ollakse hoolikam ka projekti elluviimisel. Ühtlasi tuleb toetuse maksimaalse summa ja osakaalu määratlemisel lähtuda riigiabile kohalduvatest nõuetest ning siin on silmas peetud grupierandi määruuses toodud abi osakaale.

Lõike 1 kohaselt on taotletava toetuse minimaalne summa 100 eurot. Konkreetse taotlusvooru maksimaalsest summast teavitab toetuse andja oma veebilehel vähemalt 30 kalendripäeva enne taotlusvooru avamist. Minimaalse summa kehtestamine on vajalik toetuse andja halduskoormuse vähendamiseks, kuna igat taotlust tuleb menetleda vastavalt eelnõus kehtestatud tingimustele.

Lõikes 2 kehtestatakse toetuse maksimaalne osakaal abikõlblikest kuludest toetusliikide ehk toetatavate tegevuste lõikes.

Lõike 3 kohaselt võetakse osakaalu arvutamisel arvesse ainult abikõlblikke kulusid. Projektis võib esineda ka mitteabikõlblikke kulusid, kuid neid toetusest ei kaeta ning omafinantseeringu osakaalu arvutamisel arvesse ei võeta.

Lõike 4 kohaselt peab omafinantseering katma abikõlblikest kuludest osa, mida toetusest ei hüvitata. Omafinantseeringusse panustamine tähendab seda, et see osa toetuse saaja abikõlblikest kuludest, mida toetuse andja toetusest ei kompenseeri, jääb toetuse saaja enda kanda. Omafinantseeringu peab tagama toetuse saaja ise või kolmas isik või koostööpartner, kes ei ole avaliku sektori asutus.

Lõike 5 kohaselt arvestatakse vähemuskaastootmise projekti omafinantseeringu osakaal vaid Eesti tootmiseelarvest. Kuna vähemuskaastootmise puhul arvestatakse abikõlblikke kulusid ja toetuse andja toetuse osakaalu Eesti tootmiseelarve järgi, siis toimub omafinantseeringu osakaalu arvestamine samuti Eesti tootmiseelarve alusel.

Lõikes 6 kirjeldatakse omafinantseeringu sisu, milleks võib olla rahaline panus või mitterahaline panus, töötasud, kuid mitte enam kui 50% omafinantseeringust, ning leviõiguste ettemüük. Mitterahalise panuse korral tuleb ära näidata panuse rahaline väärtus. Mitterahaliseks panuseks võib olla näiteks sponsorluse korras saadud toit ja jook, vahel annab mõni koostööpartner transporti kasutada. Omafinantseeringuks loetakse ka taotleja poolt projekti läbiviimiseks endalt ostetud teenused, näiteks tehnika või transpordi rent. Sellisel juhul peab taotleja esitama oma teenuste hinnakirja.

Lõike 7 kohaselt arvestatakse stsenaariumitoetus projekti edasisel finantseerimisel arendustoetuse hulka, kuna stsenaarium on filmi arenduse lahutamatu osa.

Lõike 8 kohaselt arvestatakse arendustoetus projekti edasisel finantseerimisel tootmistoetuse hulka, kuna arendus on filmi toomisprotsessi lahutamatu osa.

Lõike 9 kohaselt tuleb toetuse taotlemisel ja andmisel riigiabina võtta arvesse kumuleerimisreeglid. Eelnõu alusel taotletavat/eraldatavat toetust võib kumuleerida mistahes muu riigiabiga, kui meetmed on seotud erinevate kindlaksmääratavate abikõlblike kuludega. Kui erinevad abiallikad on seotud samade, osaliselt või täielikult kattuvate kindlaksmääratavate abikõlblike kuludega, on kumuleerimine lubatud kuni ei ületata suurimat abi osakaalu või abisummat, mida grupierandi määruse kohaselt abi suhtes kohaldatakse.

4. peatükk

Taotluse menetlemine

Paragrahviga 11 kehtestatakse taotluse menetlemise kord.

Lõikes 1 sätestatakse kui kaua toetuse andja vastava toetusliigi taotlust menetleb. Haldusmenetluse seaduse § 41 järgi tuleb haldusorganil juhul, kui tal ei ole võimalik haldusakti anda või toimingut sooritada ettenähtud aja jooksul, teha viivitusest teatavaks tõenäoline aeg ning näidata tähtajast mittekinnipidamise põhjus.

Lõike 2 kohaselt jäetakse taotlus läbi vaatamata, kui seda ei ole tähtajaks esitatud.

Lõike 3 kohaselt võib toetuse andja taotluse esitamise tähtaja ennistada. Tähtaega võib ennistada toetuse andja omal initsiatiivil või taotleja taotlusel. Mõlemal juhul peab ennistamiseks olema mõjuv põhjus.

Lõigete 4 ja 5 kohaselt võib toetuse andja juhul, kui taotluse läbi vaatamise käigus selgub, et taotlus ei ole piisavalt selge või selles esinevad puudused, küsida taotlejalt selgitusi ja lisadokumente taotluses esitatud andmete kohta või nõuda taotluse täiendamist või muutmist. Taotlejale edastatakse vastavasisuline teade, milles on kirjeldatud asjaolud, mis vajavad

täiendavat selgitamist, täiendamist või lisateavet, ning märgitud tähtaeg puuduste kõrvaldamiseks. Puuduste kõrvaldamiseks võib toetuse andja anda taotlejale kuni viis tööpäeva, mil peatub eelnõu § 11 lõikes 1 toodud taotluse menetlemise aeg. Kui puudus kõrvaldatakse, loetakse puudusega seotud nõue täidetuks.

Toetuse andja jätab taotluse läbi vaatamata ja sisuliselt hindamata, kui taotleja ei ole eelnõu § 11 lõikes 5 sätestatud tähtaja jooksul puudusi kõrvaldanud või kui puuduste kõrvaldamise raames esitatud lisateave ei anna ikkagi alust lugeda nõue täidetuks. Vastav teavituse edastatakse taotlejale viie tööpäeva jooksul tähtaja saabumisest arvates.

Lõike 6 kohaselt võib toetuse andja jooksva taotlemise korral taotluste vastuvõtmise lõpetada, kui taotlusvooru eelarve jääk saab võrdseks menetluses olevate, kuid veel otsustamata taotluste mahuga. Kui taotluste maht saab võrdseks või ületab eelarve vaba jääki, menetleb toetuse andja neid esitamise järjekorras.

Lõike 7 kohaselt on toetuse andjal õigus teha taotlejale ettepanek muuta projekti eelarvet ja tegevusi nii, et toetuse summa ja osakaal ei suurene ja projekti eesmärgid ei muutu.

Lõike 8 kohaselt saab toetuse andja tunnistada taotleja ja taotluse nõuetele vastavaks ainult juhul, kui on täidetud kõik eelnõu §-des 4 ja 5 sätestatud nõuded.

Paragrahvis 12 reguleeritakse hindamiskomisjoni moodustamise põhimõtteid.

Lõike 1 kohaselt hindab hindamiskomisjon nõuetele vastavaks tunnistatud taotluseid. Hindamiskomisjon moodustatakse valdkonna ekspertidest, kes omavad kultuurialast kõrgharidust või vähemalt viieaastast töökogemust filmi, levi, meedia, kirjanduse, teatri või kultuurikorralduse valdkonnas.

Lõike 2 kohaselt peavad hindamiskomisjoni liikmed ja eksperdid kooskõlas korruptsioonivastase seaduse ja haldusmenetluse seadusega kinnitama oma erapooletust ja sõltumatust. Erapooletuse nõue rakendub kõikidele hindajatele. Seotuse olemasolul tuleb hindajal end taandada haldusmenetluse seaduse § 10 korras. Taandamise korral tehakse vastav märge hindamiskomisjoni protokollis.

Lõikega 3 nähakse ette, kellele teeb hindamiskomisjon ettepaneku otsuse tegemiseks.

Paragrahvis 13 reguleeritakse nõuetele vastavaks tunnistatud taotluste sisulist hindamist.

Lõigetega 1-8 kehtestatakse toetatavate tegevuste ehk toetusliikide lõikes kriteeriumid, mille alusel taotluseid hinnatakse. Kriteeriumite selge mõtestamine, sealhulgas asjaolude kirjeldus, on oluline selleks, et taotlejale oleks arusaadav, milliseid projekte valimisel eelistatakse ja mida sealjuures hinnatakse. Samuti on läbipaistvad ja selgelt kirjeldatud kriteeriumid taotlejale abiks taotluse koostamisel ning projekti tegevuste ja tulemuste kirjeldamisel. Ühtlasi on selgelt kirjapandud asjaolud juhendiks taotluste hindajatele ja otsuse tegijatele.

Lõike 9 kohaselt viiakse projektide hindamine läbi toetuse andja kinnitatud hindamismetoodika järgi. Hindamismetoodika lähtub eelnõus sätestatud hindamiskriteeriumidest. Hindamismetoodika tehakse kättesaadavaks toetuse andja veebilehel hiljemalt taotlusvooru väljakuulutamise või avamise päeval.

Paragrahvis 14 nähakse ette taotluse rahuldamise ja rahuldamata jätmise tingimused ja kord ning üldised alused.

Lõikes 1 sätestatakse, kes teeb taotluse rahuldamise ja rahuldamata jätmise otsuse.

Lõike 2 kohaselt rahuldatakse taotlus juhul, kui taotleja ja taotlus vastavad eelnõus nimetatud nõuetele ning taotlus kuulub hindamiskomisjoni hindamistulemuse põhjal rahuldamisele.

Lõike 3 kohaselt võib taotluse rahuldada osaliselt. Osaline rahuldamine tähendab, et mõnda asjaolu, näiteks toetuse summat, projekti tegevusi ja tulemusi, ei toetata algses taotluses nimetatud ulatuses või kujul. Osaline taotluse rahuldamise otsus tehakse taotlejaga eelnevalt kooskõlastatult ning selles fikseeritakse, millises ulatuses taotlus rahuldatakse.

Muutmissetpanek on põhjendatud näiteks juhul, kui projekti tegevused pole taotletavas mahus sobivad, vajalikud või piisavalt tõhusad ning kui taotluses nimetatud asjaolu muutmise tulemusel on projekti mõju meetme või selle tegevuse tulemusse põhjendatum. Muutmissetpanek võib olla ajendatud ka asjaolust, et taotluste rahuldamiseks kavandatud eelarve ei võimalda taotletud toetuse summat täielikult katta. Sellisel juhul pakutakse taotlejale võimalust kaaluda, kas ta on nõus viima projekti ellu ka väiksema toetussummaga või vajadusel projekti muutma. Muudatusettepaneku tegemisel on toetuse andjal kohustus taotleja ära kuulata. Juhul kui taotleja on nõus projekti muutma, tuleb toetuse andjal veenduda, et muudetud taotlus vastab nõuetele ja kriteeriumidele. Selleks võib olla vajalik veelikord kontrollida taotluse nõuetele vastavust ning muudetud mahus projekti. Kui taotleja ei ole nõus projekti muutma ehk kokkulepet ei saavutata, jäetakse taotlus rahuldamata.

Lõike 4 kohaselt võib taotluse rahuldada ka kõrvaltingimusega. Juhul kui mõni nõue ei ole taotluse menetlemise ajal täidetud ja selle mittetäidetus ei takista taotluse menetlemist ning kui on tõenäoline, et see nõue on mõistliku aja jooksul ja igal juhul enne projekti lõpetamist täidetav, võib taotluse rahuldada kõrvaltingimusega. Kõrvaltingimuse seadmisel näeb toetuse andja ette, mida toetuse saaja peab tegema või milline asjaolu peab olema tõendatud ja millise aja jooksul. Nõuetekohase kõrvaltingimuse saabumisel lisatakse sellekohane teave taotluse rahuldamise otsuse juurde.

Kui taotluse rahuldamise otsus on tingimuslik, menetletakse taotlust tavalises korras. Erisus on vaid selles, et toetust ei või välja maksta enne kõrvaltingimuse saabumist või täitmist.

Lõike 5 kohaselt ei teki toetuse saajal taotluse kõrvaltingimusega rahuldamise otsuse põhjal õigust toetuse maksele. Makseid saab teha siis, kui toetuse saaja on esitanud toetuse andjale teabe tingimuse saabumise või täitmise kohta. Toetuse saaja ei pea vastavasisulist teavet esitama juhul, kui toetuse andja saab selle ise tuvastada.

Lõike 6 kohaselt tehakse taotluse rahuldamata jätmise otsus, kui taotleja ja/või taotlus ei vasta kas või ühele eelnõus sätestatud nõudele, kui taotleja mõjutab taotluse menetlemist pettuse või ähvardusega või muul õigusvastasel viisil, taotleja ei võimalda teha taotluse nõuetele vastavuse kontrolli, taotlus ei kuulu hindamistulemuse põhjal rahuldamisele, taotlusvooru eelarve mahu tõttu ei ole võimalik projekti toetada või taotleja ei ole nõus taotluse osalise rahuldamise ettepanekuga toetuse vähendamise või projektis kavandatud toetatavate tegevuste muutmise kohta.

Lõike 7 kohaselt võib toetuse andja jätta taotluse rahuldamata ka siis, kui taotluses esitatud ja taotluse menetlemisel kogutud teavet tervikuna hinnates ilmneb, et projekti eesmärgid on saavutatavad ilma toetuseta. Näiteks võib menetlemise käigus kogutud lisateabe põhjal selguda, et taotlejal on võimalik projekt ellu viia ja samad eesmärgid saavutada alternatiivsete rahaliste vahenditega või oleks taotleja teostanud projekti ka ilma toetuseta.

Lõike 8 kohaselt saadetakse taotlejale tema kohta tehtud otsus e-keskkonna kaudu.

Paragrahviga 15 sätestatakse taotleja/toetuse saaja ärakuulamisega seotud regulatsioon.

Taotlejale antakse haldusmenetluse seaduse § 40 tähenduses ärakuulamisõigus. Ärakuulamisõigus haldusmenetluses eeldab, et puudutatud isikul oleks võimalik enda arvamust asjassepuutuvas küsimuses piisavalt selgitada ja vajadusel võtta seisukoht dokumentide suhtes, mille haldusorgan on tema asja menetlemisel esitanud.

Lõigetega 1 ja 2 nimetatakse, millisel juhul tuleb, arvestades eelnõu kohaseid menetlustermineid, enne otsuse tegemist anda taotlejale ja toetuse saajale võimalus esitada selgitused otsuse põhimotiividele ja põhjendustele. Ära ei kuulata, kui haldusmenetluse seaduse § 40 lõike 3 punkti 4 kohaselt tehakse otsus toetuse saaja või taotleja kasuks ja ka näiteks juhul kui taotlusvooru taotluse esitanud taotlejate arv on suurem kui 50.

Lõike 1 punktis 2 korratakse üle sisuliselt haldusmenetluse seaduse § 40 lõike 3 punkt 2, mille kohaselt võib menetlusosalise jätta ära kuulamata, kui andmetest, mida menetlusosaline on taotluses või seletuses esitanud, ei kalduta kõrvale ning puudub vajadus lisaandmete saamiseks. Nimelt, kui taotluse rahuldamata jätmise otsus põhineb vaid toetuse taotluses ja selle menetlemisel puuduste kõrvaldamise raames esitatud andmetel, siis sellise korra läbi saab öelda, et taotleja on ära kuulatud.

Paragrahviga 16 sätestatakse vaide esitamise õigus. Vaideid lahendatakse tuginedes haldusmenetluse seadusele.

5. peatükk

Taotluse rahuldamise otsuse muutmine ja kehtetuks tunnistamine

Paragrahviga 17 sätestatakse taotluse rahuldamise otsuse muutmisega seonduvad tingimused.

Lõikes 1 sätestatakse, millistel tingimustel saab taotluse rahuldamise otsust muuta ja kelle algatusel.

Toetuse andja peab iga teavet hindama, sest olenemata toetuse saaja taotluse sõnastusest võib teave olla käsitletav sisuliselt taotluse rahuldamise otsuse muutmise avalduse või teatena. Kui sisuliselt on tegemist olukorraga, kus otsust peaks muutma otsusega, tuleb toetuse andjal otsustada, kas seda teha või mitte. Muutmine toimub reeglina toetuse saaja algatusel, näiteks juhul, kui toetuse saaja peab möödapääsmatuks muuta projekti (toetatavat tegevust või selle ulatust või jäetakse tegevus ära või lisatakse täiendav tegevus), abikõlblike kulude kogumahtu või toetuse osakaalu abikõlblikest kuludest. Muutmise võimaldamine on sobiv ja vajalik, sest toetuse taotlemisel ei pruugita kõiki tulemuse saavutamiseks vajaminevaid tegevusi või tegevuste ulatust ette näha. Seega ei ole põhjendatud nõuda algsest kavandatud tegevusplaanist detailselt ja jäigalt kinnihoidmist. Muutuda ei tohi projekti eesmärk ja projekti tegevustega saavutatav tulemus. Kui tahetakse muuta projekti algset eesmärki ja tulemust, on tegemist sisuliselt uue projektiga.

Lõike 2 kohaselt saab taotluse rahuldamise otsust muuta, kuni see ei ole kehtivust kaotanud. Haldusakt kehtib kuni haldusaktiga antud õiguse või kohustuse lõpliku realiseerimiseni. Taotluse rahuldamise otsust võib muuta kuni abikõlblikkuse perioodi lõpuni, kuid mitte pärast projekti tegevuste lõppemist.

Lõike 3 kohaselt võib toetuse andja keelduda taotluse rahuldamise otsuse muutmisest, kui muutunud asjaolude tõttu ei ole projekt kooskõlas eelnõus sätestatud tingimustega, soovitud muudatuse korral on oodatavate tulemuste saavutamine kaheldav või projekti tegevuste lõpetamine projekti abikõlblikkuse perioodi jooksul ei ole tõenäoline. Sellisel juhul toetuse

saaja avaldust taotluse rahuldamise otsuse muutmiseks ei rahuldata ja toetuse saajal ei ole toetuse kasutamist ette nähtud tingimustel võimalik jätkata ning taotluse rahuldamise otsus tunnistatakse täielikult või osaliselt kehtetuks.

Lõige 4 sätestab taotluse rahuldamise otsuse muutmise avalduse läbivaatamise tähtaja ja taotluse rahuldamise otsuse muutmise otsuse jõustumise ajavahemiku. Toetuse saaja peab viivitamatult teavitama toetuse andjat projekti muudatustest nende ilmnemisel kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis. Taotluse rahuldamise otsuse muutmise otsuse võib jõustada varasema kuupäevaga kui toetuse andja vastava otsuse tegemise kuupäev, juhul, kui see aitab kaasa projekti tegevuskava katkematule elluviimisele ja tulemuste saavutamisele. Taotluse rahuldamise otsuse muutmise otsuse jõustumise kuupäev ei saa olla varasem kui selle muutmise avalduse toetuse andjale esitamise kuupäev.

Paragrahviga 18 kehtestatakse taotluse rahuldamise otsuse kehtetuks tunnistamise alused.

Lõikes 1 viidatakse, millistel juhtudel taotluse rahuldamise otsus osaliselt või täielikult kehtetuks tunnistatakse. Taotluse rahuldamise otsus tunnistatakse täielikult või osaliselt kehtetuks, kui ilmneb asjaolu, mille korral taotlust ei oleks rahuldatud või taotlus oleks osaliselt rahuldatud, taotlemisel või projekti elluviimisel on teadlikult esitatud ebaõiget või mittetäielikku teavet või teave on jäetud teadlikult esitamata, kõrvaltingimusega taotluse rahuldamise otsuse korral kõrvaltingimus ei saabu või ei suudeta seda täita, toetuse saaja avaldust taotluse rahuldamise otsuse muutmiseks ei rahuldata ja toetuse kasutamist ei ole ette nähtud tingimustel võimalik jätkata ning toetuse saaja esitab avalduse toetuse kasutamisest loobumise kohta. Samuti tunnistatakse kogu taotluse rahuldamise otsus kehtetuks, kui see tühistatakse toetuse tagasinõudmise otsusega.

Taotluse rahuldamise otsuse kehtetuks tunnistamisel peab järgima proportsionaalsuse ja ärakuulamise nõudeid, kuid arvestusega, et taotluse rahuldamise otsus ei tohiks jääda kehtima selliselt, et see oleks vastuolus eelnõus sätestatuga. Tahtlikult valeandmete esitamise avastamisel tolerants puudub, mis tähendab, et sellise asjaolu avastamisel tuleb taotluse rahuldamise otsus kehtetuks tunnistada.

Taotluse rahuldamise otsuse kehtetuks tunnistamise ja eelnõu § 25 kohase toetuse tagasinõudmise otsuse tegemise vahe seisneb selles, et kehtetuks tunnistatakse see siis, kui taotlust ei oleks pidanud rahuldama või pärast taotluse rahuldamise otsuse tegemist ilmneb asjaolu, mille tulemusel ei ole projekti võimalik või vajalik esialgu kavandatud mahus või viisil ellu viia, sealhulgas kui toetuse saaja ei taha enam projektile toetust. Kehtetuks tunnistamisega ei ole tegemist siis, kui toetuse kasutamise tingimuste, nõuete või kohustuste rikkumise tõttu tehakse toetuse tagasinõudmise otsus. Siiski on nendel otsustel ühine tagajärg – saadavat toetust vähendatakse kuni nullini. Kui on selge, et toetust ei kasutata ära algses taotluse rahuldamise otsuses nimetatud mahus, vormistatakse pigem otsuse muutmise otsus, kuid võib vormistada ka osaliselt kehtetuks tunnistamise otsuse. Kui esialgu määratud toetus jääb eeldatavasti kasutamata, tuleks määratud toetuse summat selle võrra vähendada juba projekti elluviimise ajal. Nii saab ühes projektis kasutamata jääva toetuse määrata näiteks teisele projektile.

Lõige 2 sätestab, et taotluse rahuldamise otsuse kehtetuks tunnistamise tõttu tuleb õigusliku aluseta saadud toetus toetuse saajal toetuse andjale tagastada.

6. peatükk

Aruannete esitamine ja toetuse maksmise tingimused

Paragrahviga 19 kehtestatakse toetuse kasutamiseiga seotud aruannete esitamise põhimõtted.

Lõigetes 1 ja 2 sätestatakse toetuse saajale projekti vahearuanne ja projekti lõpparuande esitamise kohustus. Aruannete esitamise sagedus ja tähtajad sätestatakse taotluse rahuldamise otsuses. Aruande vormid kehtestab toetuse andja ja avalikustab need oma veebilehel.

Lõigetes 3 sätestatakse toetuse andjale vahearuande ja lõpparuande menetlustähtaeg.

Lõikega 4 antakse toetuse saajale võimalus aruande esitamise tähtaega kuni kaks korda põhjendatud juhtudel avalduse alusel pikendada. Pikendada saab aruande esitamise tähtaega ainult siis, kui pikendamise taotlus on toetuse saaja poolt esitatud enne § 19 lõikes 1 sätestatud tähtaja saabumist.

Lõikes 5 sätestatakse, et toetuse andja võib juhul, kui aruande läbi vaatamise käigus selgub, et aruandes esinevad puudused, küsida toetuse saajalt selgitusi ja lisadokumente aruandes esitatud andmete kohta või nõuda aruande täiendamist ehk puuduste kõrvaldamist. Puuduste kõrvaldamiseks võib toetuse andja anda toetuse saajale kuni 14 kalendripäeva, mil peatub eelnõu §19 lõikes 3 toodud aruande menetlemise aeg. Kui puudus kõrvaldatakse, loetakse puudusega seotud nõue täidetuks.

Lõikes 6 sätestatakse aruande kinnitamise tingimused.

Lõige 7 lubab vahearuande kinnitamise järel toetuse andja loal korrigeerida projekti eelarvet ja toetuse osakaalu kooskõlas riigiabi reeglitest tulenevate piirangutega. Näiteks võib eelarve korrigeerimise vajadus ilmneda, kui muutub projekti rahastamise plaan. Planeeritud rahastus tuleb kas väiksemas või suuremas mahus. Lõigetes 8-17 tuuakse loend, milliseid andmeid peab aruanne toetatavate tegevuste lõikes sisaldama.

Lõikes 19 sätestatakse nõue, et kui toetus ületab 100 000 eurot, kuulub projekt auditeerimisele. Auditeerimist läbiviiva audiitorbüroo määrab toetuse andja. Auditi kulu peab olema toetuse saaja taotluses eelarvestatud ning see on eelnõu kohaselt abikõlblik kulu.

Paragrahviga 20 sätestatakse toetuse maksmise tingimused.

Lõikes 1 sätestatakse, et toetus makstakse toetuse saajale eelnõus ja taotluse rahuldamise otsuses sätestatud tingimuste järgi.

Lõikega 2 piiratakse toetuse andjal kohustuse võtmist, kui taotluse rahuldamise otsus tehakse kõrvaltingimusega. Toetus makstakse välja pärast kõrvaltingimuse saabumist või täitmist.

Lõigetega 3-6 sätestatakse toetatavate tegevuste lõikes toetuse väljamaksmise aeg.

Lõikega 7 sätestatakse, et kui filmitootmine toimub kahe või kolme etapiliselt, makstakse toetus välja toetuse saaja esitatud maksetaotluse alusel. Maksetaotlus esitatakse toetuse saajale e-posti teel või e-keskkonna kaudu või edastatakse maksetaotlus juba koos projekti taotlusega. Maksetaotlus on olemuselt tahteavaldus toetuse väljamaksmiseks. Maksetaotlusi saab teha, kui toetuse maksmise eeldused on nõuetekohaselt täidetud. Maksetaotluses tuleb sätestada ettemakse vajadus ja kulude prognoos selleks, et toetuse andja teaks, millistel kuupäevadel toetuse saajale toetus välja maksta. Toetuse andja võib keelduda toetuse väljamaksmisest

juhul, kui esitatud maksetaotlus või kulude prognoos ei vasta eelnõus toodud nõuetele või taotluses esitatud projekti perioodile, tegevustele või eesmärkidele.

7. peatükk

Toetuse saaja ning toetuse andja õigused ja kohustused

Paragrahviga 21 kehtestatakse toetuse saaja kohustused, mis rakenduvad alates taotluse rahuldamise otsuse jõustumisest.

Punkti 1 kohaselt peab toetuse saaja tagama eelnõus sätestatud kohustuste täitmise ja eduka elluviimise taotluse rahuldamise otsuses ja eelnõus fikseeritud tähtaegade ja tingimuste kohaselt. Toetuse saaja kohustuste tagamine tähendab seda, et kohustus peab olema täidetud tema enda poolt.

Punkti 2 kohaselt peab toetuse saaja kasutama toetust sihtotstarbeliselt, sealhulgas viima projekti ellu heaks kiidetud taotluse kohaselt ehk seal nimetatud eesmärkidel kavandatud tegevuste abil ning saavutama tema enda kavandatud tulemused. Projekti eesmärgid ja tulemused ning nende saavutamiseks kavandavad tegevused peavad olema kooskõlas eelnõus määratletud võimalustega.

Punkti 3-4 kohaselt ei tohi toetuse saaja muuta ilma toetuse andja nõusolekuta projekti eelarvet, autoreid ja keskseid näitlejaid, samuti peab toetuse saaja teavitama toetuse andjat stsenaariumi olulistest muudatustest. See on oluline seetõttu, et projekti hinnati ja taotlus rahuldati teatud tingimustel ning kui toetuse saaja otsustab muuta projekti olulisi asjaolusid, võib see muuta projekti eesmärgi saavutamise võimaluks. Näiteks filmi autorite vahetus võib tuua kaasa olukorra, kus esialgselt planeeritud film muutub oluliselt sisu ja kunstiliste kavatsuste osas.

Punkti 5 kohaselt on toetuse saajal kohustus, mis hõlmab üldist korrektsust teabe ja aruannete esitamisel, sealhulgas ette nähtud vorminõuete järgimist, arusaadavate selgituste andmist, õigete andmete ja nõutud dokumentide tähtaegset esitamist. Nimetatud nõue hõlmab ka seda, et kulu ja maksmist tõendavad dokumendid peavad vastama raamatupidamisarvestuses kehtivatele nõuetele.

Punkti 6 kohaselt peab toetuse saaja järgima projekti elluviimisega seotud teenuste ostmisel riigihangete seaduse põhimõtteid ka siis, kui ta ei ole hankija riigihangete seaduse tähenduses. Kui toetuse saaja ei ole hankija riigihangete seaduse tähenduses, peab ta tõendama, et ostu maksumuse kujunemisel on järgitud riigihangete seaduse §-s 3 sätestatud nõudeid. Riigihangete seaduse tähenduses mittehankijate kohustust ühtlustatakse riigihangete seaduse tähenduses hankijate kohustusega, sest mõlemal juhul on tegemist avaliku ressursi kasutamisega. Nõue ei tähenda, et mittehankijad peaksid riigihankeid korraldama, kuid on vajalik selleks, et toetuse andja saaks hinnata, kas välditud on konkurentsi kahjustavat huvide konflikti, kas rahalisi vahendeid on kasutatud säästlikult ja otstarbekalt, kas koheldakse kõiki isikuid võrdselt jne. Toetuse saaja peab võtma vähemalt kaks võrreldavat hinnapakumist tehingute puhul, mille maksumus on ilma käibemaksuta võrdne 20000 euroga või ületab seda. Kui kahte sõltumatut hinnapakumist ei ole võimalik võtta (näiteks loominguilise personaliga seotud tehingute puhul), tuleb esitada sellekohane põhjendus.

Punkti 7 kohaselt tuleb toetuse saajal järgida riigiabi reegleid. Nimetatud reeglitest tuleneva kohustuse rikkumine võib kaasa tuua toetuse vähendamise ja toetuse tagasinõudmise, kuna tegemist oleks toetuse kasutamisega seotud Euroopa Liidu õigusaktide, sealhulgas Euroopa Liidu huvide rikkumisega.

Punkti 8 kohaselt peab toetuse saaja kulutama vähemalt 50% arendustoetusest ja tootmistoetusest projektiga seotud majandustegevusele Eestis. See on vajalik, et hoida Eesti filmitööstust tegevuses. Kui piirangut ei seata, võib juhtuda, et kogu projektile eraldatud toetus kulutatakse välisriigis. Euroopa Liidu õiguse kohaselt ei saa nõuda, et kõik kulutused tehakse Eestis. Kooskõlas riigiabi reeglitega on valitud piiramääraks vähemalt 50%.

Punkti 9 kohaselt peab toetuse saaja kulutama 100% vähemuskaastootmise toetusest projektiga seotud majandustegevusele Eestis. Eesmärk on hoida toetuse kulutamine Eestis. Selline kohustus on proportsionaalne Eesti loomingu- ja tehnilise osalusega projektis, sest vähemuskaastootmise puhul peavad olema kaasatud Eesti autorid, näitlejad või tehnilised töötajad.

Punkti 10 kohaselt peab toetuse saaja tagama, et lähtutakse usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõttest, mida tuleb rakendada ka projekti elluviimisega seotud finantsandmete kajastamisel. Projekti finantsandmed, st projektiga seotud kulud ja nende maksumus peavad olema üheselt eristatavad, sealjuures see, millised neist on käsitletavad abikõblilikena. Nimetatud kohustuse rikkumine võib kaasa tuua toetuse tagasinõudmise otsuse, kuna võib tekkida kahtlus, et kogu projektiga seotud finantsteave ei ole tuvastatav ehk ei ole usaldusväärne.

Punkti 11 kohaselt peab toetuse saaja tagama omafinantseeringu ette nähtud ulatuses ja nõutud korras. Toetuse saamisel on eeldus panustada kohustuslikus ulatuses ja viisil omafinantseeringusse ehk nõutud osas abikõblilike kulude tasumise tõendatus.

Punktide 12 ja 13 kohaselt peab toetuse saaja aitama kaasa toetuse andja kontrollitegevusele, sest eelkõige on toetuse saaja kohustatud tõendama kulude abikõblikkust ning esitatud teabe õigsust või paikapidavust, sealhulgas peab toetuse saaja esitama asjakohased raamatupidamis- ja pangadokumendid, lepingud ja juhtimisotsused, et veenda toetuse andjat, et tegemist ei ole pettuse ega topeltfinantseerimisega ning täiendavat tuluallikat ei ole tekkinud. Nimetatud kohustuse rikkumine võib kaasa tuua toetuse vähendamise ja toetuse tagasinõudmise eelkõige seetõttu, et kulu abikõblikkuses või kohustuste täitmises ei saa veenduda.

Punkti 14 kohaselt peab toetuse saaja teavitama viivitamata kirjalikult toetuse andjat taotluses esitatud või projekti elluviimisega seotud andmete muutumisest. Toetuse andja hindab saadud teabe alusel, kas projekti rakendamistingimused või toetuse andmise eeldused on endised või vajab taotluse rahuldamise otsus muutmist. Toetuse saaja peab taotlema nõusolekut toetuse kasutamise tingimuste, sealhulgas projekti tegevuste, tulemuste, eelarve ja tähtaegade muutmiseks, kui muudatus eeldab taotluse rahuldamise otsuse muutmist.

Punkti 15 ja 16 kohaselt peab toetuse saaja tagastama koos lõpparuandega toetuse kasutamata jäägi ja toetuse tagasinõudmise otsuse kohase toetuse.

Punkti 17 kohaselt on toetuse saajal kohustus säilitada kulu abikõblikkust tõendavad dokumendid ja muud tõendid 10 aastat toetuse saamisest.

Punkti 18-20 kohaselt on toetuse saaja kohustatud projekti väljundis (film, trükis vmt) ära märkima toetuse andja logo või nime.

Punkti 21 kohaselt peab toetuse saaja korraldama filmi avaliku esilinastuse ühe aasta jooksul peale projekti tootmistoetuse lõpparuande kinnitamist toetuse saaja poolt. Nõue on seotud riigiabi toetusel valminud filmi väljatoomisega mõistliku perioodi jooksul. Avaliku esilinastuse koht ja formaat lähtub filmitootja või levitaja levikavast.

Punkti 22 kohaselt peab toetuse saaja korraldama pärast filmi avalikku esilinastust kahe aasta jooksul filmi näitamise vähemalt ühes ringhäälingus, mis kuulub Eesti meediateenuse loaga meediateenuse osutajale. Nõue on seotud riigiabi toetusel valminud filmi kättesaadavusega

vaatajatele, kellel puudub võimalus vaadata filmi kinos või ei ole film mõeldud laiapõhjalise kinolevi jaoks.

Punkti 23 kohaselt peab toetuse saaja võimaldama vastavuses filmi leviplaani ja maailma esilinastustega mitteärilisel eesmärgil näidata toetuse andjal toetuse abil valminud filmi Eestis ja välismaal. Toetuse andja üks eesmärke on tutvustada Eesti filmikunsti välisriikides, näiteks Eesti kultuuri-, kunsti- või filmifestivalidel või päevadel. Käesoleva paragrahvi kohaselt annab toetuse saaja toetuse andjale õiguse filme avalikult esitada. Toetuse andja ei maksa sellise edastamise eest filmitootjale tasu. Tegemist on lihtlitsentsi alusel antava autoriõigusega kasutada filmi mitteärilistel eesmärkidel. Toetuse andja arvestab filmide avalikul esitamisel filmitooja või filmi levitaja levi- ja festivaliplaanidega.

Punkti 24 kohaselt peab toetuse andja andma üle filmi lähtematerjalid ja esituskoopia Rahvusarhiivi filmiarhiivile hiljemalt 12 kuu jooksul peale kodumaist esilinastust vastavalt säilituseksemplari seadusele. Filme tuleb koguda ja säilitada ning võimaldada tulevastel põlvkondadel neid kultuurilisel ja hariduslikul otstarbel kasutada. Seetõttu tuleb riigiabi kaudu toetust saanud filmide materjalid anda üle säilitamiseks filmipärandiga tegelevale asutusele, mis tagab kõnealuste materjalide säilitamise optimaalsetes tingimustes.

Punkti 25 kohaselt peab toetuse saaja esitama filmi rahvusvahelise levi ja festivalidel osalemise aruande koos müügiagentuuri raportite koopiatega kolme esimese aasta jooksul alates filmi rahvusvahelisest esilinastusest, väljaarvatud vähemuskaastootmise filmide puhul. Toetuse andja vajab informatsiooni, kuna see on oluline teave riigiabi andmise tulemuse hindamiseks, samuti Eesti avalikkuse ja rahastajate teavitamiseks, kuidas Eesti filmil on välisriikides läinud, millistesse riikidesse on filme müüdud, millistele platvormidele jne. Samuti on teave abiks taotleja järgmiste projektide hindamisel.

Punkti 26 kohaselt peab levitoetuse puhul film või filmiprogramm olema kõigile vastavat tehnilist platvormi omavatele kinodele ja kinopunktiledele võrdsetel tingimustel kättesaadav. Kui riik toetab Eesti või Euroopa filmi levi ja toetust saanud levitaja on ühtlasi ka kino omanik, siis ei saa ta näidata filmi ainult oma kinos, vaid peab võimaldama selle filmi vaatamist ka teistes kinodes. Võrdsed tingimused tähendavad seda, et filmi leviõiguste müük peab olema kõigile kinodele samadel tingimustel.

Paragrahvi 22 kehtestatakse toetuse saaja õigused.

Punkti 1 kohaselt on toetuse saajal õigus saada toetuse andjalt teavet ja nõuandeid, mis on seotud toetuse kasutamist puudutavates õigusaktides sätestatud nõuete ja toetuse saaja kohustustega. Toetuse saaja võib pöörduda toetuse andja poole saamaks juhiseid projekti nõuetekohaseks elluviimiseks, sealhulgas eelhinnangut projektis kavandatavatele muudatustele, selgitusi kulude abikõlblikkuse ja muude eelnõus sätestatud tingimuste kohta jms.

Punkti 2 kohaselt on toetuse saajal õigus esitada oma seisukohad. Ärakuulamisõigus haldusmenetluses eeldab, et puudutatud isikul oleks võimalik oma arvamust asjassepuutavas küsimuses piisavalt selgitada ja vajadusel võtta seisukoht haldusorgani poolt tema asja menetlemisel esitatud dokumentide suhtes.

Punkti 3 kohaselt on toetuse saajal õigus tutvuda tema kohta koostatud dokumendis sisalduva või sellega lahutamatu seotud teabega. Toetuse saajal on õigus tutvuda dokumendis tema kohta käiva teabega, saada väljavõtteid, kui dokument sisaldab andmeid, millele juurdepääs on piiratud. Avalikustamisele ei kuulu teave, mis võimaldab seostada, millise hinnangu andis toetuse andja konkreetne ametnik või töötaja või kaasatud hindaja. Hindaja kaitse on oluline,

et tagada julgelt antud hinnang ning selleks, et seda ei oleks võimalik seostada konkreetse hindajaga ja viia minimaalseks hindamisjärgne hinnangute andmine hindajale endale.

Punktis 4 rõhutatakse üle toetuse saaja õigus toetusest igal ajal loobuda ja toetus tagastada.

Paragrahviga 23 kehtestatakse toetuse andja kohustused.

Toetuse andja peamine ülesanne on valida rahastamiseks sobilikud projektid, sealhulgas menetleda taotluseid ning maksta rahuldatud taotluse alusel toetust, kontrollida kulude abikõlblikkust ja teha vajadusel toetuse tagasinõudmise otsus.

Punktiga 1 kehtestatakse toetuse andjale kohustus järgida eelnõus sätestatud menetlus ja otsuste teatavaks tegemise tähtaegu.

Punktiga 2 kehtestatakse toetuse andjale kohustus järgida riigiabi või vähese tähtsusega abi andmise korral konkurentsiseaduse 6. peatükist tulenevaid kohustusi. Nimetatud peatükk kehtestab siseriiklikult riigiabi andmise reeglid ja sätestab, mida tuleb abi andjal teha vähese tähtsusega abi või grupierandiga hõlmatud riigiabi andmisel.

Punkti 3 kohaselt on toetuse andjal kohustus säilitada kulu abikõlblikkust tõendavad dokumendid ja muud tõendid kümme aastat taotluse rahuldamise otsuse tegemisest.

Punktide 4-7 kohaselt on toetuse andjal kohustus teostada projektide elluviimise üle kontrolli, sealhulgas vaatama läbi aruandeid ning kehtestama asjakohased juhendmaterjalid ja tegema need taotlejale/toetuse saajale kättesaadavaks. Toetuse andja peab, kas omal või toetuse saaja algatusel, selgitama toetuse andmist ja kasutamist puudutavaid reegleid ning teavitama toetuse saajat viivitamatult reeglites toimunud muudatustest.

Paragrahviga 24 kehtestatakse toetuse andja õigused.

Punktidega 1-3 sätestatakse toetuse andja õigused kontrollida projekti elluviimist ning nõuda asjakohaste täiendavate andmete esitamist. Ühtlasi antakse toetuse andjale õigus teha abikõlblike kulude kontrolli toetuse saaja juures kohapeal. Kohapealse kontrolli käigus saab tuvastada toetuse saaja kohustuste täitmist, sealhulgas projekti tegevuste toimumist ja edenemist ehk toetuse andmise aluseks olevate tulemuste saavutamist, projekti kulude ja tulude kohta eraldi arvepidamise olemasolu ning tehingute kajastamist raamatupidamises. Kohapealse kontrolli käigus kontrollitakse ka toetuse andjale abikõlblike kulude kohta esitatud dokumentide vastavust originaalile.

Punkti 4-10 kohaselt on toetuse andjal õigus tunnistada taotluse rahuldamise otsus või selle osa kehtetuks ning teha toetuse tagasinõudmise otsus (sisuliselt toetuse vähendamise või tühistamise otsuseid) ning teha teisi eelnõus sätestatud otsuseid, sealhulgas pikendada projekti abikõlblikkuse perioodi.

8. peatükk

Toetuse tagasinõudmine

Paragrahviga 25 reguleeritakse toetuse tagasinõudmise otsuse tegemist ja toetuse tagasimaksmist nimetatud otsuse alusel. Toetust taotledes nõustub taotleja toetuse eraldamise tingimustega, sealhulgas kohustusega maksta toetus tagasi, kui toetust on saadud mitteabikõlbliku kulu katteks või muul toetuse tagasinõudmise aluse esinemisel. Toetuse tagasinõudmise otsuse puhul on tegemist haldusmenetluse seaduse tähenduses haldusaktiga.

Lõikes 1 sätestatakse, millal tehakse otsus toetuse osalise või täieliku tagasinõudmise kohta.

Toetuse tagasinõudmise otsus tuleb teha näiteks siis, kui hüvitamiseks esitatud kulu osutub mitteabikõlblikuks. Näiteks sama kulusumma on hüvitamise aluseks juba olnud, kulu liik ei ole abikõlblik, kulu liik on abikõlblik, kuid see ei ole seotud toetatava tegevusega. Kulu võib lugeda mitteabikõlblikuks puuduste kõrvaldamiseks täiendava tähtaja andmiseta, kui on ilmselge, et puudusi kõrvaldada ei saa.

Toetuse tagasinõudmise otsus tuleb teha näiteks ka siis, kui selgub, et toetust on välja makstud mitteabikõlbliku kulu hüvitamiseks. Sellisel juhul kaalutusõigus, kas teha toetuse tagasinõudmise otsus või mitte, puudub. Kaalutusõigus puudub ka juhul, kui toetuse andmine ei ole kooskõlas riigiabi andmise regulatsiooniga.

Toetuse tagasinõudmise otsus tehakse kaalutusõiguse alusel, kui toetuse saaja on rikkunud toetuse saaja kohustust või jätnud täitmata nõude, mis on mõjutanud või võib mõjutada kulude abikõlblikkust. Siin peetakse silmas olukorda, kus toetuse saaja ei järgi menetluskorda või ei täida kohustust või nõuet ning täitmata jätmisega kaasnevat kahjusummat ei ole võimalik üheselt võlaõigusseaduse tähenduses tuvastada. Näiteks on kahjustatud rahaliste vahendite säästliku kasutamise põhimõtet.

Kui toetuse saaja suhtes on algatatud likvideerimis- või pankrotimenetlus, ei tekita see fakt üksi veel iseenesest alust teha otsus toetus tagasi nõuda, kuid on toetuse andjale ajendiks, et hinnata, kas toetatav tegevus jääb sealjuures pooleli või toetatava tegevuse sihipärane kasutamine katkeb kohustuslikul ajaperioodil.

Lõike 2 kohaselt, ei tehta toetuse tagasinõudmise otsust kui puudus kõrvaldatakse või kohustus või nõue täidetakse või kui toetuse saaja ise avastas ja teatas toetuse andjale, et talle on hüvitatud mitteabikõlblik kulu ning tagastas selle toetuse andjale ehk täidetud on kõik toetuse vabatahtliku tagastamise tingimused.

Lõike 3 kohaselt võib toetuse tagasinõudmise otsuse tegemise otsustamiseks ja vormistamiseks jätta kolme aasta pikkuse varuaja ehk toetuse tagasinõudmise otsuse võib teha kolme aasta jooksul toetuse saaja viimase kohustuse täitmise lõppemisest.

Lõige 4 teeb lõikest 3 erisuse ebaseadusliku, väärkasutatud või ühisturuga kokkusobimatu riigiabi korral. Sellisel juhu võib toetuse tagasinõudmise otsuse teha kümne aasta jooksul pärast toetuse saajale toetuse eraldamist. Ebaseaduslikuks riigiabiks loetakse nõukogu määruse (EL) nr 2015/1589, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 kohaldamiseks (kodifitseeritud tekst) (ELT L 248, 24.09.2015, lk 9–29), artikli 1 punktis f nimetatud abi. Riigiabi väärkasutamiseks loetakse nõukogu määruse (EL) nr 2015/1589 artikli 1 punktis g sätestatud. Ebaseaduslik riigiabi on uus abi, mis ei ole eraldatud kooskõlas riigiabi reeglitega. Väärkasutatud abi on abi, mida ei ole kasutatud kooskõlas toetuse andmise tingimuste ja taotluse rahuldamise otsusega.

Lõike 5 kohaselt tuleb toetus tagastada toetuse tagasinõudmise otsuse kehtima hakkamise päevast arvestades 30 kalendripäeva jooksul. Toetuse tagasinõudmise otsus kui haldusakt hakkab haldusmenetluse seaduse § 61 lõike 1 järgi kehtima alates selle teatavaks tegemisest või kättetoimetamisest koostoimes haldusmenetluse seaduse § 62 lõike 2 punktiga 2, mille kohaselt tuleb haldusakt teha menetlusosalisele kättetoimetamisega teatavaks, kui varasem haldusakt tunnistatakse kehtetuks või seda muudetakse.

Toetuse saaja peab toetuse tagasi maksma toetuse tagasinõudmise otsuses näidatud summas ja tähtjaks. Kui toetuse tagasinõudmise otsuse sisuks on kogu toetus tühistada, tuleb toetuse tagasinõudmise otsus tunnistada kehtetuks. Seda ka seetõttu, et kui määratud toetust toetuse

tagasinõudmise otsuse tõttu saada ei ole, lõpevad taotluse rahuldamise otsuse kehtetuks tunnistamisel ka toetuse saaja muud kohustused, näiteks viia toetatavad tegevused lõpuni.

Enne toetuse tagasinõudmise otsuse tegemist tuleb anda toetuse saajale võimalus asjaolusid selgitada ehk ta eelnõu § 15 kohaselt ära kuulata. Sellega tagatakse, et toetuse saaja on tema suhtes käimas olevast menetlusest teadlik ning ta on saanud otsustamisel teada olevaid asjaolusid selgitada ja toetuse andja on saanud neid otsuse tegemisel arvesse võtta.

Lõike 6 kohaselt tuleb ebaseadusliku riigiabi korral toetus tagasi maksta koos intressiga toetuse väljamaksmisest arvates vastavalt Nõukogu määruse (EÜ) nr 659/1999, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 kohaldamiseks (EÜT L 83, 27.03.1999, lk 1–9), artikli 14 lõikele 2, mille rakendamissätted on Komisjoni määruse nr 794/2004, millega rakendatakse nõukogu määrust (EÜ) nr 659/1999, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 kohaldamiseks (EÜT L 83, 27.03.1999, lk 1–9), artiklites 9–11.

Toetuse saaja turupositsiooni taastamiseks tuleb toetus tagastada koos liitintressiga ehk eelneval aastal kogunenud intressilt tuleb samuti tasuda intressi, mille rakendamise nõue tuleneb Euroopa Komisjoni määruse (EÜ) nr 794/2004 artiklist 11. Aluseks tuleb võtta toetuse maksmise ajal rakendatud Euroopa Liidu Teatajas avaldatud intressimäär. Toetust saanud toetatavate tegevuste puhul tuleb ebaseaduslik riigiabi seega tagastada liitintressiga alates päevast, kui ebaseaduslik abi maksti, ning intressimääraks tuleb võtta komisjoni riigiabi viite- ja diskontomäär. Liitintressi tuleb maksta kuni toetuse tagasimaksmiseni.

Lõike 7 kohaselt, kui toetuse andjal ei ole võimalik realselt rikkumise rahalise mõju suurust hinnata, võib ta kaalutusõigusele tuginedes vähendada toetust protsentuaalselt rikkumise raskusega.

Lõike 8 kohaselt kui toetuse saajale ei ole kogu toetust veel välja makstud, võib maksmisele kuuluvat toetuse summat tagasi maksmata toetuse summa ulatuses vähendada ehk tasaarveldada, teavitades sellest eelnevalt toetuse saajat.

Lõigetega 9 ja 10 sätestatakse, et põhjendatud juhul võib toetuse saaja taotleda toetuse tagasimaksmise ajatamist, kui korraga maksmine seab toetuse saaja olulisel määral makseraskustesse. Toetuse saaja võib taotleda tagasinõude ajatamist kümne tööpäeva jooksul toetuse tagasinõudmise otsuse kättesaamisest arvates. Ajatamise taotluses tuleb esitada ajatamise vajaduse põhjendus ja soovitud ajatamise kava.

Lõigete 11 ja 12 kohaselt on toetuse andjal ajatamise taotluse menetluseks ette nähtud kümme tööpäeva, kuid põhjendatud juhul võib ajatamise taotluse menetlust pikendada mõistliku aja võrra, teavitades sellest toetuse saajat. Tagasimaksmise perioodi määrab toetuse andja, kuid see ei saa olla pikem kui neli kuud.

Lõike 13 kohaselt võib toetuse andja ajatamise taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse teha ka koos toetuse tagasinõudmise otsusega ning otsusest teavitatakse toetuse saajat e-posti teel või tähtkirjaga posti teel.

Lõike 14 kohaselt on toetuse andjal õigus tühistada toetuse osadena tagasimaksmise võimaldamise otsus ehk ajatamisotsus, kui toetuse saaja ei pea kinni tagasimaksmise ajakavast. Toetuse saaja peab toetuse tagastama 30 kalendripäeva jooksul ajatamisotsuse kehtetuks tunnistamisest.

Lõike 15 kohaselt, kui tagasimaksmisele kuuluvat toetust tagasi ei maksta ja ei ole võimalik toetust tasaarveldada ehk rakendada elnõu § 25 lõikes 8 sätestatud, võib toetuse andja nõuda üleantud rahalisi vahendeid tagasi haldusmenetluse seaduse § 69 lõike 1 ja võlaõigusseaduse § 1028 alusel (alusetu rikastumise sätete alusel). See tähendab, et toetuse tagasinõudmise

otsus on täidetav üksnes tsiviilkohtu kaudu.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu grupierandiga hõlmatud riigiabi puudutavad sätted on Euroopa Liidu vastava regulatsiooniga kooskõlas.

4. Eelnõu mõju

Filmikunsti arendamise, tootmise ja levitamise toetamist on kuni eelnõu jõustumiseni rakendatud toetuse andja toetuste eraldamise eeskirja alusel. Kuna alates 17. juulist 2017. aastal kehtima hakanud riigieelarve seaduse § 53¹ näeb ette volitusnormi riigisisese toetusprogrammi tingimuste ja korra kehtestamiseks ministri määrusega, sätestatakse nimetatud toetuse andmise kord määrusega. Tingimused, rakendaja ja sihtrühm jääb määruse vastuvõtmisel samaks. Samaks jäävad ka toetatavad tegevused.

Mõju muudele valdkondadele ega ebasoovitavaid mõjusid ei kaasne.

5. Eelnõu rakendamiseks vajalikud kulutused

Eelnõu alusel toetuse andmist rahastatakse riigieelarvest ja iga-aastane eelarve kinnitatakse Kultuuriministeeriumi valitsemisala eelarve käskkirjaga. 2017. aastal oli kogu meetme eelarve 3,46 miljonit eurot ja 2018. aastal 3,81 miljonit eurot.

Eelnõu rakendamisega täiendavaid kulusid ei kaasne.

6. Eelnõu rakendamine ja jõustumine

Eelnõu jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine ja huvigruppide kaasamine

Eelnõu kooskõlastati Rahandusministeeriumiga ja esitati arvamuse avaldamiseks MTÜle Eesti Kinoliit, Eesti Filmitööstuse Klaster MTÜle, Eesti Dokumentalistide Gild MTÜle ja Eesti Animatsiooni Liit MTÜle.